

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 13/2011-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Rudolfa Tkáčika a Jána Auxta v konaní o sťažnosti J. M. a I. M., obaja bytom W., R., zastúpených advokátkou Mgr. M. B., Advokátska kancelária, B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 72/2005, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. M. a I. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 72/2005 porušené boli.

2. Okresnému súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 72/2005 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. M. a I. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume po 800 € (slovom osemsto eur) pre každého, ktoré j e Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Dunajská Streda j e p o v i n n ý uhradiť J. M. a I. M. spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 413,58 € (slovom štyristotrinásť eur a päťdesiatosem centov) na účet ich právnej zástupkyne Mgr. M. B., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 13/2011-26 z 18. januára 2011 prijal sťažnosť J. M. a I. M. (ďalej len „sťažovatelia“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 72/2005.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sa návrhom na vydanie platobného rozkazu zo 6. apríla 2005 na okresnom súde voči odporcom v 1. a 2. rade domáhali zaplata sumy 52 080 Sk s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia za obdobie neoprávneného užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov odporcami. Okresný súd 3. júna 2005 vydal vo veci platobný rozkaz, proti ktorému odporcovia podali v zákonnej

lehote odpor, dôsledkom čoho bol platobný rozkaz zrušený a okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 18. október 2005.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli podrobný výpočet úkonov okresného súdu v predmetnej veci, pričom poukázali osobitne na skutočnosť, že hoci okresný súd dosiaľ nariadil spolu pätnásť pojednávaní, vo veci nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté.

K doterajšiemu priebehu konania sťažovatelia okrem iného ďalej poukázali na skutočnosť, že hoci bolo okresným súdom „14.09.2006 po urgenciách sťažovateľov v predmetnej veci vydané rozhodnutie v merite veci vo forme rozsudku... vzhľadom na odporcami podané odvolanie bolo toto rozhodnutie zrušené...“ uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Co 409/2006-216 z 19. júna 2007. Krajský súd okrem iného konštatoval, že „súd prvého stupňa nezistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil“.

Uznesením z 20. septembra 2005 okresný súd prerušil predmetné konanie, a to až do doby právoplatnosti rozhodnutia vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 204/96, ktorej predmetom bolo aj vlastníctvo sťažovateľov k nehnuteľnosti, ktorej sa bezdôvodné obohatenie odporcov bezprostredne dotýkalo. Okresný súd v konaní pokračoval od 27. novembra 2008, pričom podľa názoru sťažovateľov jeho postup bol nesústredený a neefektívny aj v tomto období.

Sťažovatelia tvrdia, že doterajšia dĺžka súdneho konania je zapríčinená najmä „nedôslednou prípravou podkladov na rozhodnutie v merite veci (čo spôsobilo predĺženie konania po zrušení rozhodnutia a vrátení veci na ďalšie konanie odvolacím súdom) ako aj nedôslednou prípravou niekoľkých pojednávaní (ako to bolo napríklad v prípade neúčasti odporcov a ich právneho zástupcu na dvoch pojednávaniach za sebou v termínoch 23.06. a 04.08. 2009 a následným zmarením pojednávania internou chybou v prípade ďalšieho pojednávania vytýčeného na termín 17.9.2009)“.

Keďže sťažovatelia sú v dôsledku nekonania súdu vystavení „intenzívnej a dlhotrvajúcej právnej neistote podporujúcej ich čoraz väčšiu nedôveru v domožení sa

práva na justičných orgánoch Slovenskej republiky“, navrhli, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov J. M., trvale bytom W., R. a I. M., trvale bytom W., R., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 72/2005 bolo porušené.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Dunajská Streda vo veci vedenej pod sp. zn. 4C 72/2005 konať.

Ústavný súd priznáva J. M., trvale bytom W., R. primerané finančné zadostučinenie vo výške 4000 EUR. ktoré je mu Okresný súd Dunajská Streda povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd priznáva I. M., trvale bytom W., R. primerané finančné zadostučinenie vo výške 4000 EUR. ktoré je jej Okresný súd Dunajská Streda povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Dunajská Streda je povinný uhradiť J. M., trvale bytom W., R. a I. M., trvale bytom W., R. trovy právneho zastúpenia vo výške 413.58 EUR na účet právneho zástupcu - Mgr. M., B. B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k vecnej stránke prijatej sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľov a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila listom č. Spr. 791/2010, Spr 206/2011 doručeným ústavnému súdu 29. apríla 2011, v ktorom uviedla chronologický prehľad procesných úkonov okresného súdu v predmetnom konaní:

„Dňa 03.06.2005 vydala platobný rozkaz, ktorý navrhovateľom spolu s poučeniami bol doručený a to navrhovateľovi v 1. rade 15.06.2005, v 2. rade 15.06.2005, odporca v 1. rade zásielku v úložnej lehote neprevzal a odporkyňa v 2. rade platobný rozkaz

prevzala 10.06.2005. Odporcovia dňa 21.06.2005 proti platobnému rozkazu podali odpor. Dňa 27.06.2005 sudkyňa dala pokyn na doručenie odporu navrhovateľom na vyjadrenie. Jej pokyn bol vykonaný 27.06.2005 a navrhovatelia výzvu a odpor prevzali 29.07.2005. Dňa 21.09.2005 sudkyňa určila termín pojednávania na 18.10.2005. Dňa 18.10.2005 pojednávanie bolo odročené na 08.11.2005. Účastníci sa nedostavili, navrhovatelia svoju neúčast' ospravedlnili faxovým podaním zo dňa 15.10.2005 a žiadali odročiť pojednávanie. Dňa 08.11.2005 pojednávanie opäť bolo odročené a to na 10.01.2006. Na pojednávanie sa dostavil navrhovateľ v 1. rade, neúčast' navrhovateľky v 2. rade ospravedlnil. Nedostavili sa odporcovia, ktorí svoju neúčast' neospravedlnili. Dňa 10.01.2006 na pojednávaní súd pripustil zmenu návrhu a vypočul účastníkov konania. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, za účelom predloženia návrhov na doplnenie dokazovania a s označením dôkazov. Spis bol uložený na lehotu 27.01.2006. Navrhovatelia dňa 24.01.2006 predložili na súd opravu žalobného petitu a návrh na doplnenie dokazovania. Dňa 07.02.2006 sudkyňa dala pokyn na doručenie zmeny návrhu a návrh na doplnenie dokazovania právnenému zástupcovi a výzvu na predloženie návrhov na doplnenie dokazovania. Vyjadrenie na súd bolo doručené 10.02.2006. Dňa 15.02.2006 sudkyňa dala pokyn na opätovné doručenie vyjadrenia navrhovateľov a zároveň aj na doručenie vyjadrenia odporcov navrhovateľom. Jej pokyn bol vykonaný 27.02.2006. Vyjadrenie odporcov na súd bolo doručené 15.03.2006 a navrhovateľov 22.03.2006. Dňa 12.04.2006 sudkyňa určila termín pojednávania na 23.05.2006. Navrhovatelia dňa 09.05.2006 zaslali na súd návrh na predvolanie svedka. Dňa 23.05.2006 na pojednávaní boli účastníci vypočutí a pojednávanie bolo odročené na neurčito a navrhovateľom bolo uložené v zmysle poučenia súdu odstránenie a doplnenie zmeny návrhu a s tým, že bude vyžiadaný aj spis zo správy katastra. Navrhovateľovi v 1. rade bolo uložené, aby odstránil aj nedostatky plnej moci od navrhovateľky v 2. rade. Dňa 24.05.2006 bol daný pokyn na vyžiadanie spisového materiálu zo správy katastra. Pokyn bol vykonaný 25.05.2006. Navrhovatelia doplnenie návrhu na súd zaslali 06.06.2006. Súd následne uznesením rozhodol o zmene návrhu. Zo správy katastra spisový materiál na súd bol doručený 14.06.2006. Dňa 19.06.2006 sudkyňa určila termín pojednávania na 11.07.2006. Dňa 28.06.2006 bola na súd doručená žiadosť právneho zástupcu odporcov o odročenie pojednávania. Dňa 29.06.2006 pojednávanie pôvodne určené na 11.07.2006 bolo odročené na 12.09.2006. O tom účastníci

boli riadne a včas upovedomení. Dňa 12.09.2006 na pojednávaní navrhovatelia opäť predložili návrh na zmenu petitu, o čom súd aj rozhodol. Na tomto pojednávaní súd ukončil dokazovanie a pojednávanie odročil na 14.09.2006 za účelom vyhlásenia rozsudku. Dňa 14.09.2006 bol vyhlásený rozsudok. Navrhovatelia dňa 20.09.2006 písomne si uplatnili trovy konania. Písomné vyhotovenie rozsudku zo súdu bolo vyexpedované 25.10.2006, nakoľko na žiadosť sudkyne lehota na písomné vyhotovenie rozsudku bola predĺžená. Proti rozsudku odporcovia dňa 15.11.2006 podali odvolanie. Dňa 30.11.2006 na základe pokynu sudkyne spisový materiál bol predložený na krajský súd, ktorý ho prevzal 01.12.2006. V období od 01.12.2006 do 23.07.2007 spisový materiál sa nachádzal na krajskom súde, ktorý uznesením zo dňa 19.06.2007 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Dňa 30.07.2007 sudkyňa dala pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu. Dňa 20.09.2007 sudkyňa konanie prerušila poukazom na uznesenie krajského súdu. Písomné vyhotovenie uznesenia zo súdu bolo vyexpedované 28.09.2007. Uznesenie navrhovateľovi bolo doručené 02.11.2007 a právnemu zástupcovi odporcov 01.10.2007. Uznesenie o prerušení konania dňom 18.11.2007 nadobudlo právoplatnosť. Navrhovatelia prostredníctvom právneho zástupcu dňa 19.09.2007 podali dovolanie na Krajský súd v Trnave proti uzneseniu krajského súdu. Dňa 01.10.2007 dovolanie bolo doručené na vyjadrenie odporcom. Vyjadrenie odporcov na súd bolo doručené 07.11.2007. Dňa 26.11.2007 sudkyňa dala pokyn na predloženie spisu na Najvyšší súd SR, kam spisový materiál bol doručený 05.12.2007. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 21.05.2008 dovolanie odmietol. Spisový materiál na tunajší súd bol vrátený 02.06.2008. Dňa 03.06.2008 sudkyňa dala pokyn na doručenie uznesenia účastníkom konania. V ďalšom sudkyňa sledovala priebeh konania vedeného pod sp. zn. 4C 204/1996. Z poznámok príslušnej kancelárie zo dňa 17.09.2008, 20.10.2008 bolo zistené, že konanie vedené pod sp. zn. 4C 204/1996 v tom období skončené nebolo. Dňa 27.11.2008 asistentka sudkyne uviedla, že konanie vedené pod sp. zn. 4C 204/1996 bolo právoplatne skončené, ale spis nie je možné pripojiť z dôvodu, že ho študuje okresná prokuratúra. Dňa 27.11.2008 sudkyňa dala pokyn na pripojenie rozsudku sp. zn. 4C 204/1996. Dňa 02.12.2008 sudkyňa dala pokyn na vydanie výzvy pre navrhovateľov ako aj pre odporcov. Jej pokyn bol vykonaný 10.12.2008. Odpovede na výzvu boli doručené 22.12.2008, 21.01.2009. Dňa 26.01.2009 sudkyňa dala pokyn na vykonanie úprav pre navrhovateľov a odporcov a žiadala pripojiť

spisové materiály. Jej pokyn bol vykonaný 10.02.2009. Právni zástupcovia výzvy prevzali 20.02.2009. Odpovede na výzvy boli doručené 24.02.2009, 03.03.2009, 10.03.2009. Dňa 25.03.2009 sudkyňa dala pokyn na doručenie vyjadrenia odporcov navrhovateľom a opäť dala pokyn na pripojenie spisov. Z poznámky asistentky bolo zistené, že spisový materiál 4C 204/1996 od 13.01.2009 sa nachádzal na Najvyššom súde SR. Navrhovatelia výzvu súdu prevzali 11.03.2009 a 04.05.2009. Vyjadrenie od navrhovateľov na súd bolo doručené 22.05.2009. Dňa 27.05.2009 sudkyňa určila termín pojednávania na 23.06.2009. Dňa 23.06.2009 pojednávanie bolo odročené na 04.08.2009 z dôvodu, že sa nedostavili odporcovia, ani ich právny zástupca. Právny zástupca odporcov dňa 08.07.2009 písomne oznámil súdu, že v čase pojednávania bude čerpať riadnu dovolenku a žiadal odročiť pojednávanie. Dňa 04.08.2009 na pojednávanie sa dostavili navrhovatelia, nakoľko im súd nevedel odfaxovať ospravedlnenie odporcov. Pojednávanie bolo odročené na 17.09.2009. O tomto termíne odporcovia upovedomení neboli, nakoľko v tom období sa vykonávala revízia na tunajšom súde a spis bol zapožičaný KS, odkiaľ bol vrátený dňa 11.09.2009. Ďalší termín pojednávania bol určený na 08.10.2009. Dňa 08.10.2009 na pojednávaní boli vypočutí prítomní účastníci a pojednávanie bolo odročené za účelom predloženia ďalších návrhov na doplnenie dokazovania. Dňa 14.10.2009 sudkyňa dala pokyn na vyžiadanie správ za účelom doplnenia dokazovania. Od navrhovateľ doplnenie listinných dôkazov bolo predložené 15.10.2009. Dňa 27.10.2009 sudkyňa dala pokyn na doručenie vyjadrenia navrhovateľov právnomu zástupcovi odporcov s výzvou na vyjadrenie ako aj na vykonanie úpravy z č. l. 339. Jej pokyn bol vykonaný 27.11.2009, právnomu zástupcovi odporcov doručený 09.12.2009 a príslušným orgánom výzvy boli doručené 02.12.2009, 05.12.2009 a 03.12.2009. Odpovede na súd boli doručené postupne 09.12.009, 16.12.2009, 15.12.2009. Dňa 08.01.2010 sudkyňa dala pokyn na urgovanie dožiadania z č. l. 351 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Jej pokyn bol vykonaný 14.01.2010. Odpovede boli doručené 09.02.2010, 11.02.2010. Dňa 19.02.2010 bol určený termín pojednávania na 18.03.2010. Dňa 18.03.2010 súd vypočul účastníkov konania a svedka a pojednávanie bolo odročené na neurčito a navrhovateľom bolo uložené oznámiť súdu či mienia podať návrh na spojenie tohto konania s konaním ved. pod sp. zn. 5C 171/1996. Dňa 31.03.2010 navrhovatelia doručili na súd doplnenie návrhu a podnet na pokračovanie dokazovania. Dňa 12.04.2010 sudkyňa uznesením rozhodla o zmene návrhu a zároveň určila termín pojednávania

na 10.05.2010. Dňa 11.05.2010 na pojednávaní boli vypočutí účastníci a svedkovia. Pojednávanie bolo odročené na 03.06.2010 za účelom predvolania navrhovateľky v 2. rade a ďalšieho svedka a vyžiadania ďalších správ. Dňa 03.06.2010 pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že sa nedostavili účastníci konania. Navrhovatelia termín pojednávania vzali na vedomie, svoju neúčast' neospravedlnili. Odporcovia sa ospravedlnili mailovým podaním a ospravedlnil sa aj ich právny zástupca. Predvolaná svedkyňa svoju neúčast' ospravedlnila v deň pojednávania telefonicky. Ďalší termín pojednávania bol určený na 06.07.2010. Dňa 06.07.2010 súd pojednával v neprítomnosti odporcov. Na pojednávaní bol prítomný ich právny zástupca. Pojednávanie bolo odročené na 09.09.2010 za účelom predvolania svedkyne pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a za účelom vykonania dotazu na Mesto Šamorín ako aj na ďalšie orgány. Dňa 09.09.2010 súd pojednával v neprítomnosti navrhovateľky v 2. rade a odporcov. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, za účelom vyžiadania listín, ktorých vyžiadanie navrhol navrhovateľ. Dňa 22.09.2010 sudkyňa dala pokyn na vyžiadanie listín, jej pokyn bol vykonaný 04.11.2010. Do spisu bola doručená odpoveď dňa 06.10.2010. Spisový materiál dňa 26.11.2010 bol vyžiadaný Ústavným súdom SR, kde bol zaslaný dňa 29.11.2010. Na tunajší súd bol vrátený na žiadosť súdu dňa 04.04.2011. Následne do spisu boli založené správy od SPP zo dňa 01.12.2010 a od Mesta Šamorín zo dňa 02.12.2010 a doručenký, ktoré sa nachádzali v náhradnom obale.“

K právnej zložitosti sporného konania predsedníčka okresného súdu vo svojom liste uviedla, že predmet konania nepovažuje za právne zložitý, považuje ho však za zložitý skutkovo. Taktiež uviedla, že sťažovatelia podľa jej názoru „*prieťahy v tomto konaní nespôsobili (ak neberiem do úvahy ich návrhy na zmeny petitu a občasné nejasnosti okolo plných moci)*“. K prieťahom zo strany okresného súdu podľa názoru jeho predsedníčky v predmetnom konaní nedošlo.

Právna zástupkyňa sťažovateľov v liste doručenom ústavnému súdu 16. júna 2011 na výzvu ústavného súdu zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu, v ktorom v podstatnej časti opätovne poukázala na argumentáciu obsiahnutú v sťažnosti a nové skutočnosti k predmetu sťažnosti neuviedla.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 72/2005.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatoval, že konanie, ktorého predmetom je rozhodovanie o vydaní bezdôvodného obohatenia za obdobie, v ktorom mali odporcovia neoprávnene užívať nehnuteľnosti sťažovateľov, nie je konaním právne zložitým a patrí k tomu typu konaní, ktoré predstavujú bežnú agendu všeobecných súdov. Nevyhnutnosť náležitého zistenia skutkového stavu rozhodujúceho pre posúdenie otázky existencie alebo

neexistencie nároku sťažovateľov, ako aj prebiehajúce súvisiace súdne konania mohli mať za následok vyššiu náročnosť súdom vykonávaného dokazovania (ako na to vo svojom liste poukázala aj predsedníčka okresného súdu), avšak ani v tomto smere sa predmetné konanie nevyznačuje osobitnou náročnosťou odôvodňujúcou jeho celkovú doterajšiu dĺžku, a to ani s prihliadnutím na prerušenie konania na obdobie viac ako 1 roka.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovatelia v doterajšom priebehu konania poskytovali okresnému súdu potrebnú súčinnosť, a preto im nemožno pripísať na ťarchu negatívny podiel na tom, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy, že žalobcovia viackrát zmenili žalobný petit, pričom okresný súd sa musel s týmito procesnými úkonmi vysporiadať, čo malo na doterajšiu dĺžku konania objektívne vplyv. Ústavný súd preto túto skutočnosť zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Pri hodnotení tohto kritéria vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní, a teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe skutočností obsiahnutých v spise konštatoval, že postup okresného súdu v namietanom konaní nevykazoval dlhšie obdobia nečinnosti, t. j. jeho postup bol v zásade plynulý. Ústavný súd v zmysle svojej konštantnej judikatúry neposudzoval ako zbytočné prietahy v konaní obdobie, počas ktorého okresný súd nekonal z dôvodu existencie prekážky jeho postupu vytvorenej zákonom ustanoveným postupom, v danom prípade právoplatným uznesením o prerušení konania z 20. septembra 2007 (m. m. II. ÚS 3/00, I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02).

Ústavný súd na druhej strane konštatoval, že doterajší priebeh namietaného konania bol viackrát poznačený nesústredenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorá mala nezanedbateľný vplyv na jeho doterajšiu neprimeranú dĺžku.

Tento záver ústavného súdu sa týka v prvom rade meritórneho rozhodovania okresného súdu rozsudkom č. k. 4 C 72/2005-176 zo 14. septembra 2006. Krajský súd uznesením č. k. 10 Co 409/2006-216 z 19. júna 2007 na základe odvolania podaného odporcami predmetný rozsudok okresného súdu zrušil, pričom konštatoval, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Krajský súd tiež okresnému súdu vytýkal nedostatočne zistenú legitimitáciu účastníkov konania, pričom odporúčal okresnému súdu konanie prerušiť do právoplatného skončenia súvisiaceho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 204/1996.

Neefektívnosť a nesústredenosť postupu okresného súdu je možné vnímať aj v jeho postupe pri nariadovaní termínu pojednávania na 17. september 2009. Nariadený termín bol súdom zrušený, keďže, ako to vyplýva z úradného záznamu na č. l. 328 súdneho spisu, „*nedopatrením*“ nebol oznámený odporcom.

Napokon je možné za nesústredený označiť aj postup okresného súdu pri skúmaní otázky pasívnej legitímácie odporcov. Na nutnosť jej zisťovania bol okresný súd upozornený už v zrušujúcom uznesení krajského súdu č. k. 10 Co 409/2006-216 z 19. júna 2007, pričom okresný súd prvé procesné úkony v tomto smere uskutočnil až 27. októbra 2009 (teda takmer 1 rok od času, keď začal opätovne konať po odpadnutí dôvodov prerušenia konania) zaslaním výziev odporcom a ďalším subjektom spôsobilým poskytnúť relevantné informácie. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že okresný súd nedostatočne presne vymedzil obdobie, ktorého sa majú žiadané informácie týkať, preto rovnaké subjekty vyzýval opätovne, a to 11. mája 2010. V dôsledku nesústredeného postupu okresného súdu pri koncipovaní predošlých výziev okresný súd opätovne vyzval totožné subjekty na predloženie dokladov, a to výzvou z 9. augusta 2010.

Popísané zjavné nedostatky v postupe okresného súdu, ako aj pri jeho doterajšom meritórnom rozhodovaní v posudzovanom konaní majú podľa názoru ústavného súdu

priamy dopad na kvalitu dodržiavania základného práva sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neefektívnou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj ich žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovatelia žiadali, aby im bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € pre každého z nich s poukazom na značný „*pocit frustrácie*“ z prebiehajúceho konania, ako aj na skutočnosť, že „*ich viera v spravodlivosť sa takmer stratila...*“, pričom „*pomalé súdne konanie každým dňom znižuje možnosti navrhovateľov na prípadné úspešné vymoženie práva, ktoré by im malo byť súdom priznané*“.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý

spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku namietaného konania, dôvody, pre ktoré v ňom došlo k zbytočným prieťahom, ako aj správanie sťažovateľov ako účastníkov konania a ďalšie okolnosti predmetného konania ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadostučinenia v sume 800 € každému sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou Mgr. M. B. (bod 4 výroku tohto nálezu). Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2009, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2010. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby pri spoločnom zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 96,19 €, t. j. za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) patrí advokátovi odmena v sume 192,37 €, a to za každého zastúpeného. To spolu s režijným paušálom dvakrát po 7,21 € u každého zastúpeného (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 413,58 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2011